

SERBEST ZAMAN DEĞERLENDİRME VE SOSYALLEŞME MEKÂNI OLARAK
KÜTÜPHANELER: ŞEMS-İ SİVASİ İL HALK KÜTÜPHANESİ¹

Bilal USTA²

Onur TAYDAŞ³

ÖZ

Bu araştırma Şems-i Sivasî İl Halk Kütüphanesi kullanıcılarının, serbest zamanlarında kütüphaneyi kullanım oranlarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Bunun yanında kütüphanenin, kullanıcıların sosyalleşme oranlarını etkileyip etkilemediği de ortaya koyulmak istenmiştir. Araştırmanın örneklemini, 2020 yılı içerisinde ŞSİHK’ni kullanan kullanıcılar arasında seçilen 536 kullanıcı oluşturmaktadır. Kullanıcılara, “Üniversiteli Gençlerin Serbest Zaman Faaliyetlerinin Sıralama Yargılarına Göre Ölçeklenmesi”, “Kütüphaneye Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışmasıdır” ölçeği ve kişisel bilgi formunun yer aldığı anket uygulanmıştır. Anket sonucunda elde edilen veriler, sosyal bilimler alanında sıkça kullanılan istatistik programı ile analiz edilmiş, ulaşılan sonuçlara çalışmada yer verilmiştir. Günümüzde kütüphaneler sadece kitap ödünç alınan ve ders çalışılan bir mekân olmanın ötesinde farklı amaçlar için kullanılmaktadır. Kullanıcılar kimi zaman ders çalışmak, kimi zaman kitap ödünç almak, kimi zamanda arkadaşlarıyla buluşup zaman geçirmek için kütüphaneyi tercih etmektedirler. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgular, kullanıcıların serbest zamanlarında kütüphaneyi tercih ettiğini ve kullanıcıların sosyalleşmelerine katkıda bulunduğunu göstermiştir.⁴

Anahtar Kelimeler: İletişim Becerileri, Serbest Zaman, Sosyalleşme, Şems-i Sivasî İl Halk Kütüphanesi

**LIBRARIES AS A SPACE FOR FREE TIME EVALUATION AND
SOCIALIZATION: ŞEMS-İ SİVASI PROVINCIAL PUBLIC LIBRARY**

ABSTRACT

This research was conducted to examine the usage rates of the users of Şems-i Sivasî Provincial Public Library in their free time. In addition, it was aimed to reveal whether the library affects the socialization rates of the users. The sample of the study consists of 536 users selected among the users who used the CCC in 2020. A questionnaire including "Scaling the Free Time Activities

Araştırma Makalesi

Research Article

²Araştırmacı

Sivas/Türkiye

E-Posta

ustabilal58@gmail.com

ORCID

0000-0002-4292-9462

³ Doç. Dr. Sivas

Cumhuriyet Üniversitesi

İletişim Fakültesi

Sivas/Türkiye

E-Posta

onurtaydas@cumhuriyet.edu.tr

ORCID

0000-0002-5068-8988

¹ Bu Makale Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo, Televizyon ve Sinema Ana Bilim Dalında 2022 yılında tamamlanan “Serbest Zaman Değerlendirme Alışkanlıkları ve İletişim Kurma Becerilerini Geliştirmede Kütüphanelerin Rolü: Şems-i Sivasî İl Halk Kütüphanesi Örneği” isimli tezden üretilmiştir.

⁴ Bu Makale, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Müşavirliğine bağlı hizmet veren Etik Kurulu’ndan alınan E-60263016-050.06.04-112581 sayılı ve 29.12.2021 tarihli etik kurulu iznine dayanarak yapılmıştır.

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

of University Students According to Ranking Judgments", "Attitude Scale Towards the Library: Validity and Reliability Study" scale and personal information form were applied to the users. The data obtained as a result of the survey were analyzed with the statistical program frequently used in the field of social sciences and the results were included in the study. Today, libraries are used for different purposes beyond being just a place where books are borrowed and studied. Users sometimes prefer the library to study, sometimes to borrow books, sometimes to meet their friends and spend time. The findings obtained as a result of the research showed that users prefer the library in their free time and contribute to the socialization of the users.

Keywords: Communication Skills, Free Time, Socialization, Şems-i Sivasî, Provincial Public Library

GİRİŞ

Zaman kavramı gerek felsefe alanında gerek sosyoloji alanında çalışmalar yapan araştırmacılar tarafından ele alınarak derinlemesine incelenmiştir. Farklı disiplinlerin farklı bakış açılarıyla yaklaştığı zaman kavramı, çalışma sosyolojisi ve bu alanda araştırma yapan birçok araştırmacı tarafından da inceleme konusu edilmiştir. Paul Lafargue tarafından kaleme alınan “*Tembellik Hakkı*” eseri, Thorstein Bunde Veblen tarafından yazılan “*Aylak Sınıfın Teorisi*” eseri, dünyada bu alanda yapılan çalışmaların başını çekerken; ülkemizde bu alanda Mahmut Tezcan tarafından yazılan “*Boş Zaman Sosyolojisi*” eseri önde gelmektedir. Literatür taraması yapılırken boş zaman ve serbest zaman kavramlarına rastlandığı, ancak iki kavramın aynı anlamı ifade etmediği görülmüştür. Çalışmanın konusu gereği serbest zaman kavramı ele alınmıştır.

Serbest olan zaman diliminde bireyin özgür olma durumu vurgulanmaktadır. Yani serbest zaman insanların, çalışma zamanları dışında kendi tasavvurlarıyla geçirdikleri bir zamanı ifade etmektedir. Boş zaman ise, serbest zamanın bir uzantısı olarak çalışma dışında kalan zaman dilimi şeklinde açıklanmaktadır (Demir ve Demir, 2006: 36). Çalışmanın dışında kalan zamanı ifade etmek amacıyla yabancı literatürde “*leisure time*”, “*free time*” ve “*spare time*” kavramlarının kullanıldığı görülmüştür (Kılıçlar ve Şahin, 2020: 2267). Literatürde “*free time*” olarak açıklanan serbest zaman, “*leisure time*” olarak geçen boş zamanı kapsamaktadır. Serbest zaman diliminde herhangi bir yönlendirme söz konusu değilken; boş zamanda bu yönlendirme açık bir şekilde görülmektedir (Karaküçük ve Akgül, 2016: 10). Serbest zaman, bireyin zorunlu ihtiyaçlarını gidermesi ve çalışma zamanı dışında arta kalan

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

tüm zaman dilimini ifade ederken; boş zaman, bu zaman dilimi içerisinde yer alan bir zaman aralığını ifade etmektedir (Ardahan vd., 2016: 7).

Günlük hayatta sıkça karşılaştığımız sosyalleşme ve sosyal olma durumu ise yaşadığımız enformasyon çağında farklı kanallarla ve farklı yollarla gerçekleştirilebilmektedir. Giddens ve Sutton sosyalleşmeyi, yaşam boyu devam eden, bireyin içerisinde bulunduğu toplumun normlarını tanıyarak buna karşı bir farkındalık geliştirip ayrı bir kişilik kazanması süreci şeklinde tanımlamışlardır (2018: 254). “*Türkçe Sözlük*” çalışmasında “*toplumsallaşma*” şeklinde ifade edilen bu terim (1983: 1076); “*insan olma süreci*”, bireyin yaşadığı toplumun kültürünü öğrenip bu kültürü içselleştirmesi anlamına gelmektedir (Bozkurt, 2015: 111).

Değişen ve gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri hemen hemen her alanı, kurumu ve kuruluşu etkilemiş, değişimin ve dönüşümün belirgin bir şekilde yaşanmasını sağlamıştır. Çeşitli materyalleri saklamak ve gelecek kuşaklara aktararak belirli bir bilgi birikiminin oluşmasını sağlamak amacıyla ortaya çıkan kütüphaneler/bilgi merkezleri günümüze doğru gelindiğinde bu görevinin yanında bilgi ve iletişim teknolojilerindeki bu değişimden etkilenerek farklı hizmetleri de kullanıcılara sunmaya başlamışlardır. İnsanlar kimi zaman okumak, kimi zaman yazmak ve bunların dışında kimi zaman da araştırma yapmak ve sosyalleşmek gibi çeşitli nedenlerden kütüphanelere gitmektedirler. Bu noktadan hareketle araştırmada, kütüphaneler ve kütüphanelerde geçirilen zamana odaklanılmıştır. Bunun yanında insanların, kütüphaneleri kullanırken bunu serbest zaman aktivitesi olarak görüp görmedikleri ortaya koyulmuştur. Literatür taraması yapılmış, ilişkili kavramlar açıklanmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinde sıkça tercih edilen veri toplama yöntemi olan anket kullanılmış, elde edilen verilere çalışmada yer verilmiştir.

1.Serbest Zaman

Sözlük anlamına bakıldığında zaman, “*olmuş ve olacak hadiselerin birbiri ardınca cereyan edişinin düşüncemizde meydana getirdiği başı ve sonu belli olmayan soyut kavram*” şeklinde açıklanmıştır (Ayverdi, 2005: 3472). Zamanın ne olduğu, geçmiş zamanın varlığı, gelecek zamanın var olup olmayacağı gibi konular, günümüze

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

kadar sorgulanmış zorlu ve büyüleyici konular arasında olmuştur (Callender and Edney, 2012: 3). Soyut bir kavram olmasından dolayı herhangi bir disipline mal olabilecek bir tanımının olmaması zamanı, her alanın kendi bakış açısına göre açıklamasını gerekli kılmıştır (Yetmen, 2014: 6). Tanpınar şiirinde bunu, “*ne içindeyim zamanın, ne de büsbütün dışında; yekpâre geniş bir ânın, parçalanmış akışında*” dizeleriyle dile getirmiştir (2018: 23). Edebiyattan felsefeye, antropolojiden sosyolojiye her bilim dalı zamanı, kendi alanına göre açıklamaya ve anlamlandırmaya çalışmıştır. Her alanı ilgilendirdiği gibi zaman, felsefi olarak da sorgulanmış ve üzerinde çokça görüş bildirilen bir kavram olmuştur. Nitekim Hançerlioğlu “*Felsefe Sözlüğü*” çalışmasında zamanı, “*art arda oluşan sayısız ve sonsuz olguların evrensel gelişimi*” şeklinde açıklamıştır (1975: 356).

Zaman üzerine görüş bildiren filozofların en bilindiklerinden biri Augustinus ise diğeri Bergson’dur. Bergson, zaman sorununa eleştirel yaklaşmış ve açıklamış, dolayısı ile felsefesini de zaman problemi üzerine kurmuştur (Köktürk, 2017: 110). Bergson’a göre gerçek manada zaman, hareketli saat kadranı gibi boş ve soyut bir kavram olmaktan öte, sürekli bir değişim ve oluşu ifade etmektedir. Eski felsefe zamanın, ölçülebilir bir mekândan ibaret olduğunu ifade etmiştir. Ancak somut anlamda zaman, “*şuurumuzun bir oluşu ve yaratıcı bir tekâmülü*” şeklinde tanımlanmıştır (Bergson, 2017: 27-28). Zamanın ölçülebilmesi süre veya vakit ile ilgili bir durum değildir. Konu zaman olunca aslında hesap edilen şey “*gizil*” duruşlardır. Zaman denildiğinde sürenin ölçümü düşünülmemekte ancak sürenin kendisini düşünülmemektedir (Bergson, 1959: 5-6). Genel olarak Bergson, zamanın ne olduğundan daha çok sonuçlarını ele almış, zamanın bilinen ve kabul edilenden başkaca zamana özgün bir yorum getirmiştir (Köktürk, 2017: 220).

Tarihsel süreçte yeryüzünde yaşayan halklardan bazıları ancak yaklaşık 11 bin yıl önce üretime geçebilmişlerdir. Bazı topluluklar, zaman sonra hayvanları evcilleştirerek ve bir şeyler ekip üreterek karınlarını doyurmaya başlamışlardır. Yerleşik hayata geçmeden önce avcı ve toplayıcı toplumların diğer toplumlara oranla daha eşitlikçi bir yapıda olduğu söylenebilmektedir (Diamond, 2008: 94-99). Bu görüşü destekler nitelikte Veblen, avcı ve toplayıcı toplumlarda “*serbest zamanlı sınıf*”

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

ile “*emekçi sınıf*” arasındaki ayrımın belirgin bir şekilde olmadığını aktarmıştır (1997: 31). Çalışma ve boş zaman arasındaki ilişki, Yunan ve Roma medeniyetlerinden bu yana bilginlerin dikkatini çekmiştir (Wilensky, 1960: 543). Yunanlıların *doulos*, Romalıların ise *servus* dedikleri köleler (Güngörmez, 2016: 89), Platon’un gündelikçi olarak tanımladığı bu insanlar, toplum tamamlanması için gerekli görülmüştür (Platon, 1980: 62). Antik çağdan farklı olarak Orta Çağ’da dua edenler, savaşanlar ve çalışanlar şeklinde bir toplumsal sınıf sisteminden söz edilmektedir (Ülgen, 2010: 8). Bu sistemde çalışanlar, diğer iki sınıfı beslemek için gerekli görülmüştür (Aydoğan, 2019: 33). Sanayi Devrimi’ne gelindiğinde ise, fabrikalaşmaların yaşanması, bu noktada çalışma saati ve izin günleri gibi fikirleri de beraberinde getirmiştir (Berктаş ve Oraklıbel, 2021: 116). Nitekim Lafargue, çalışmanın günlük üç saatin üzerine çıkmaması gerektiğini belirtmiş (2020:16); Veblen ise emekten sakınmanın bir saygınlık göstergesi olduğunu ifade etmiş (2020: 42), insanın gelişmesi için gerekli olan serbest zamanın önemine değinmişlerdir.

Çalışma dışında kalan zaman veya serbest zaman (free time), herhangi bir bağımlılıktan ve bağlantılardan uzak kalarak kişinin “özgürce” kullanabildiği ve bunun kararının kendisinin verebildiği bir zaman dilimini ifade etmektedir (Karaküçük ve Akgül, 2016: 9-10). Serbest zaman diliminden bahsedilebilmesi için bireyin öncelikle zorunlu olarak yerine getirmesi gereken ihtiyaçlarını gidermesi gerekmektedir. Serbest zaman, insanlar düşündüğünde bile onlara mutluluk veren ve insanlar tarafından arzu edilen bir yönü bulunmaktadır. Çeşitli kaynaklarda farklı tanımları yapılan serbest zamanın tüm tanımlarda iki özelliği üzerinde durulmuştur. Bunlardan ilkinin, bireyin temel ihtiyaçlarını gidermesi dışından kalan zaman olması; ikincisini ise, kişinin hür iradesiyle bu zaman dilimini kullanması oluşturmaktadır. Bu bilgilerden hareketle serbest zaman, “*bireyin temel ihtiyaçları ve bunları gidermek için harcadığı zamanın, çalışma ve bunun gerekleri için harcanan (ulaşım, yemek vb.) zamanın dışında kalan, kendi hür iradesiyle kendisi için harcadığı zaman*” şeklinde tanımlanmıştır (Ardahan vd., 2016: 7-8). Serbest zamanın açıklandığı yukarıda verilen bu tanımlarda dile getirilen ortak nokta, bireyin özgür olarak kendine yönelik yapabileceklerinin kararının yine kendisinin alabildiği bir zaman dilimi olmasıdır.

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

Sosyal hayatta serbest zamanın varlığından söz edebilmek için iki ön koşul sağlanmalıdır. Toplumdaki etkinlikler, topluluk tarafından öngörülen ritüeller çerçevesinde yerine getirilmektedir. Ancak çalışma ve serbest zaman bu ritüellerin dışında kalmaktadır. Bireylerin seçimleri toplumsal olarak belirlense de serbest zamanlarının kullanımı hakkındaki kararlarında özgür olabilmeleri gerekmektedir. Serbest zamanın varlığından söz edebilmesi için birinci ön koşulunu özgür karar verebilmek oluştururken ikincisini, çalışma ve serbest zaman arasındaki ayrımın belirgin bir şekilde yapılabilmesi oluşturmaktadır (Dumazedier, 1974: 15). Görüldüğü üzere özgür olmak ve bireyin bu zaman dilimini nasıl değerlendireceğinin kararını kendisinin vermesi, yapılan açıklamalarda altı çizilen nokta olmuştur.

Serbest zaman etkinliklerinin çeşitli kaynaklarda farklı şekillerde sınıflandırıldığını görülmüştür. Bu sınıflama bir kaynakta “*Ciddi Serbest Zaman Etkinlikleri*”, “*Geçici Serbest Zaman Etkinlikleri*” ve “*Proje Temelli Serbest Zaman Etkinlikleri*” şeklinde üç başlık altında toplanmıştır. Ciddi serbest zaman etkinlikleri, özel beceri ve bilgi gerektiren, gündelik hayatta hobi olarak yapılan; özveri, önem ve yeteneğin ön planda olduğu serbest zaman etkinliklerindedir. Resim yapmak, müzik aleti çalmak bu etkinlik türüne örnek olarak verilebilmektedir. Bu etkinlikler bazı durumlarda bireye gelir de sağlayabilmektedir. Geçici serbest zaman etkinlikleri, bireyin o an sadece eğlendiği ve yetenek gerektirmeyen etkinliklerdendir. Oturmak, gezmek, TV izlemek, yemek, içmek gibi etkinlikler bunlara örnek olarak verilebilmektedir. Proje temelli serbest zaman etkinlikleri ise, dikkatli bir planlamanın ve organizasyonun yapıldığı etkinliklerdir. Yap-boz yapmak, bayram ve düğün gibi önceden tasarlanıp planlanan etkinlikler örnek olarak gösterilebilmektedir (Artar ve Ergenekon, 2020: 173). İnsanlar, serbest zaman etkinlikleri ile çalışma hayatında yaşanan olumsuz durumların etkilerini üzerlerinden atmak istemektedirler (Tezcan, 2016: 194).

2. İletişim Becerileri ve Sosyalleşme

İletişim, insanın var olmasından bu yana içerisinde bulunduğu bir olgudur. İnsanların gerek birbirleriyle gerekse çevre ile olan iletişimi, mağara duvarlarına çizdikleri resimlerden günümüz kitle iletişim araçlarına kadar gelineen noktada insanı

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

iletişime zorunlu kılmıştır (Durul, 2020: 11). İletişim denilince akıllara genel olarak teknoloji gelmektedir. Bu alanda eğitim gören öğrencilerin akıllarına ise eski gazeteler, matbaa ve biraz daha geriye gidilince Antik Yunan alfabesi gelebilmektedir. Ancak iletişime, tarihsel süreçten bakıldığı zaman kökleri çok daha eskilere dayanmaktadır. İlk iletişim aracının ne olduğu hakkında kesin bir bilginin verilmesi her ne kadar imkânsız olsa da, insanlar kendi aralarında geliştirdikleri taş, kemik gibi sembolik araçlarla iletişimin gelişimine katkı sağlamışlardır. MÖ 50 bin ile 10 bin yılları arasında iletişim araçları bakımında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Prehistorik Çağ olarak isimlendirilen bu çağda duvarlara çizilen resimler, Eski Taş Çağı insanının kullandığı bir nevi iletişim aracı olarak nitelendirilebilmektedir (Crowley and Heyer, 2014: 18). İletişim, insanın doğası gereği kaçınılmaz bir olgudur. İnsanın varlığını sürdürebilmesi ve hayatta kalabilmesi için vazgeçilmez bir unsur olan iletişim, “insanın dünya ile ilişkisini sağlamaktadır” (Kaya, 2014: 2.). Crowley ve Heyer, çalışmalarında insan iletişiminin tarihini kronolojik olarak sıralarken başlangıcı, milattan önce 25 bin yıl öncesine kadar götürmüşler, yazının icat edilmesinden önce kullanılan imgelere ve simgesel kayıtlara dayandırmışlardır (2014: 22). Bu da iletişimin, toplumsal olarak ne kadar eskiye dayandığını bir göstergesini oluşturmaktadır.

İnsanlar, günlük hayatlarında sürekli bir iletişim halindedirler. İletişimden doğru bir şekilde yararlanmak demek, günlük hayatta başarının da beraberinde gelmesi demektir. (Gönenç, 2007: 88). Bir süreç olarak tanımlanan iletişim (Güz, 1998: 121), Çetinkaya’ya göre kaynak, hedef, mesaj ve kanal öğelerinden meydana gelmektedir (2017: 2). Başka çalışmalarda bu dört ögenin yanına bir de geribildirim ögesinin eklendiği görülmüştür (Mısırlı, 2008: 2; Terzi, 2005: 282). Memduhoğlu çalışmasında iletişimin öğelerinin “temel” ve “ikincil” öğeler olarak kategorize edildiğini; kaynak, mesaj ve alıcının temel öğelerden olduğunu, kodlama, kod açma, kanal, algılama, değerlendirme, çevre ve geri bildirim ise ikincil öğelerden olduğunu aktarmıştır (2021: 4).

Toplumun, insanlar üzerindeki etkisi hiç şüphesiz inkâr edilemez bir düzeydedir. Konuyla ilgili olarak Aristoteles insanı, “sosyal hayvan” olarak

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

tanımlamaktadır. Sosyal bir varlık olan insan, diğer insanlarla sürekli bir etkileşim halindedir. Sosyal bir varlık olması insanı toplu halde yaşamaya da zorunlu kılmaktadır. Bu durum, sosyal ilişkilerin yaşanmasına ve gelişmesini sebep olmaktadır. Sosyal ilişkilerin yaşanması demek o toplumda veya toplulukta birtakım kurallarında olması anlamına gelmektedir (Tutar, 2016: 16). Aristoteles'e göre, insan sosyal olarak iyi isteyen ve iyiye yönelen bir varlıktır. Ona göre insan ancak yetilerini belirli bir toplum içerisinde gösterirse değerli olabilmektedir. İnsan, iyiye ve mutluluğa ancak toplum içerisinde erişebilmektedir (Akkağıt, 2022: 127).

Sosyalleşmek, sosyalleştirmek sözlük anlamı olarak “*toplumsallaştırmak*” kavramı ile eş anlamlı bir şekilde kullanılmakta (Püsküllüoğlu, 1994: 956); bir topluma yeni katılan üyenin, o toplumun değerlerini ve kültürünü benimseyerek kendince bir benlik duygusu geliştirmesi anlamına gelmektedir (Giddens and Sutton, 2018: 254). İnsanların toplu olarak yaşamaya alışmasını, bulunduğu toplum ile ilişkilerini geliştirmesini de ifade etmektedir. (Doğan, 2011: 1547). Sosyalleşme, “*insanları toplumun kurallarına göre davranacak biçimde eğitmek*” şeklinde de tanımlanmaktadır (Püsküllüoğlu, 1994: 956). “*İnsan olma süreci*” olarak nitelendirilen sosyalleşme, içerisinde bulunduğu toplumun bireylerine benzeyerek toplumun değer ve yargılarının benimsendiği bir eğitim sürecini ifade etmektedir (Bozkurt, 2015: 111-112). Browne'a göre sosyalleşme, herhangi bir toplumun kültürünün öğrenildiği, yaşam boyu devam eden bir süreçtir (2014: 25).

Sosyalleşme süreci, ailede başlayıp okulda devam etmekte ve hayat boyu sürmektedir (Merter vd., 2013: 172). Bireyin sosyalleşmesini sağlayan pek çok araçtan söz edilmektedir. Bozkurt bu araçları aile, okul, arkadaş grubu ve medya şeklinde sıralarken (2015: 123-126); Schaefer bunlara çalışma ortamı, din ve devleti eklemiştir (2013: 83-87). Sosyalleşme sürecinde içinde yaşanılan toplumun değer ve normlar özümşenerek gelecek kuşaklara da aktarılmaktadır. Toplumlarda ve hatta o toplumları meydana getiren topluluklarda bile değer ve normların farklılık gösterdiğinden bahsedilebilmektedir (Browne, 2014: 29). Bu değer ve normlar öğrenilirken birey, kendisini dış dünyaya açmakta, iletişim ve etkileşim süreci başlamaktadır (Merter vd., 2013: 172).

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

3.Kütüphaneler, Kütüphanelerde Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme

Günümüzde kullandığımız kütüphane sözcüğü batı toplumlarında Eski Yunancada kullanılan “*bibliothek*” kelimesi ile telaffuz edilmiştir. “*Biblos*” ve “*theke*” şeklinde iki ayrı kelimenin bir araya gelmesi ile oluşan bu sözcükte *biblos*, yazı malzemesi olarak kullanılan papirüs bitkisinin özünü ifade etmek için kullanılırken; *theke* ise, içerisinde bir şeyleri saklayan herhangi bir nesne şeklinde açıklanmıştır. *Bibliothek* kelimesinin yanında Romalılar “*libraria*” kelimesini de kullanmışlardır. Kitap anlamına gelen *liber* kelimesi ile bağlantılı olan bu sözcük, ilk zamanlarda kayın ağacını ifade etmek için tercih edilen bir sözcük olmuştur (Yıldız, 2021: 45). Dilimize ise etimolojik olarak Arapça kitaplar anlamına gelen “*kütüp*” ve Farsça ev anlamına gelen “*hâne*” sözcüğünün birleşmesiyle giren kütüphane (Kantar, 1209-1894: 2009), içerisinde kitapların bulunduğu, saklandığı, korunduğu ve halkın okuması için hizmete sunulduğu “*kitap evi*” şeklinde tanımlanmıştır (Parlatır, 576: 2006). Bunun yanında çeşitli yazma ve basma kitapların belirli bir düzene göre sınıflandırıldığı yer şeklinde de tanımlanmıştır (Pakalın, 1950: 346).

Toplumların, ürettikleri her türlü bilgi birikimini saklamak ve gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla kurulan kütüphanelerin ilk örneklerine Şehsuvaroğlu'nun da belirttiği üzere Sümerlerde rastlanmaktadır (1978: 1). Bu dönemde, Babil ve Asurlularda tapınakların içerisinde kitap çoğaltma atölyeleri kurulmuştur (Labarre: 8). Bu uygarlıklar tarafından kurulan en meşhur kütüphane ise M.Ö. 700 yıllarında Ninova'da kurulan kitaplıktır. Bu kitaplığın içerisinde 300 bine yakın tabletin derlendiği tahmin edilmektedir (Şehsuvaroğlu, 1978: 1-2).

M.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısında Yunanistan'ın bir sömürgesi olan İskenderiye'de II. Ptolemeus tarafından bir kütüphane kurulmuş, bu kütüphane Roma İmparatoru Sezar'ın M.Ö. 47 yılına kadar İskenderiye'yi istila edişine ve kütüphaneyi yağmalamasına kadar geçen sürede bilim hayatına öncülük etmiştir. İskenderiye kütüphanesinde papirüs bitkisinden elde edilen şeritlerden meydana gelen 400 bine yakın papirüs rulusunun varlığından söz edilmektedir (Ötügen, 1947: 13-14). İskenderiye Kütüphanesi, üniversite kütüphanelerinin ilk örneğini oluşturmaktadır (Yazıcı, 1969: 9).

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

İskenderiye Kütüphanesinin yanında Anadolu’da Bergama Kütüphanesi varlık göstermeye başlamış ve İskenderiye Kütüphanesi ile rekabete girmiştir. M.Ö. 200 yıllarında kitap toplama işine giren Bergama Kütüphanesi’nin gelişmemesi için Aristo’nun ölümünden sonra bıraktığı kitapların kütüphaneye götürülmemesi için bir mağarada saklandığı söylenmektedir. Ancak eser sayısı 200 bin civarında olan Bergama Kütüphanesi, dönemin en parlak kütüphanesi olan İskenderiye Kütüphanesinin parçası olma konumundan kendisini kurtaramamıştır (Göndem ve Alaylıoğlu, 1954: 3). Ancak M.Ö. 133 yılında Romalılar Bergama’yı ele geçirmişlerdir. Marcus Antonius, Sezar’ın tahrip ettiği İskenderiye Kütüphanesinin yerine Bergama Kütüphanesindeki eserleri Mısır Kraliçesi Kleopatra’ya hediye etmiştir. Buradaki eserler İskenderiye’ye taşınmıştır (Ötüken, 1947: 15-16).

Türklerde ise ilk kütüphanelere Orta Asya’da Uygur Türklerinde rastlanmakta, bu kütüphanelerin halka açık kütüphaneler olduğu belirtilmektedir (Cunbur, 1963: 105). 1055 yılında Bağdat’ı ele geçiren Büyük Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey aynı zamanda Büveyhi Veziri Abu Nasr Sâbur tarafından kurulan kütüphaneyi de himayelerinde almıştır. Selçuklu veziri Nizâmülmülk, kurduğu Nizâmiye Medreselerinin içlerine zengin birer de kütüphane kurmuş, kontrolünü de bizzat kendisi sağlamıştır. Bunun yanında Rey, İsfahan, Nişabur, Belh, Dımaşk, Halep, Bağdat, Basra, Merv ve Kirman şehirlerinden Selçukluların kurdukları kütüphanelere rastlanmaktadır. Bunların en ünlülerini Bağdat Nizâmiye Medresesi içerisinde kurulan “*Darülkütüb*” oluşturmaktadır. Yine Sultan Sencer zamanında içerisinde yaklaşık olarak 12 bin cilt kitabın bulunduğu bir kütüphanenin kurulduğu bilinmektedir. Büyük Selçuklu Devletinin Anadolu’da bir kolu olarak kurulan Türkiye Selçukluları döneminde ise yapılan medreseler, kervansaraylar, zaviyeler ve hastaneler içerisinde birer de kütüphane kurulmuştur. Türkiye Selçukluları döneminde sayı olarak en fazla Konya’da kütüphane kurulmuştur. Konya bu özelliği ile Büyük Selçuklu Devletinin Bağdat şehrine benzetilmiştir (Şahin, 2021: 68-69).

Selçuklularda olduğu gibi Osmanlı İmparatorluğu döneminde de çeşitli devlet adamlarının ve âlimlerin kütüphane kurdukları görülmektedir. I. Murad, Çelebi Mehmed, II. Murad gibi Padişahlar şahsi kütüphaneler ve medreseler içerisinde çeşitli

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

kütüphaneler inşa ettirmişlerdir (Ünver, 2021: 74). Ancak Osmanlı İmparatorluğu döneminde kütüphanelerin ve kütüphaneciliğin gelişmesinde, Fatih Sultan Mehmet'e ayrı bir başlık açılması gerekmektedir (Yazıcı, 1969: 23-24). Fatih, İstanbul'u fethettikten sonra şehrin imarı ile ilgilenmesi için Mahmud Paşa'yı görevlendirmiştir. Mahmud Paşa, bugün kendi ismi ile anılan Mahmud Paşa Kütüphanesini yaptırmıştır. Bu kütüphane, İstanbul'un fethinden sonra İstanbul'da yapılan ilk Vakıf Kütüphanesi olmasının yanında aynı zamanda ilk Medrese Kütüphanesi olma özelliğini de taşımaktadır. Fatih şehrin imarının yanında ilmi olarak da gelişmesine katkı sunmuştur (Açıl, 2021: 82). Bunun yanında Fatih, Sahn ve Tetimme medreselerini yaptırdığı zaman bu medreselere birer de kütüphane kurmuş, günlük altı akçe ile çalışan bir de kütüphaneci atamıştır. Bu dönemde Fatih külliyesinde kurulan kütüphane günümüzde, üniversite merkez kütüphanelerin ilk örneğini oluşturmaktadır (Yazıcı, 1969: 23-24). Bunun yanında çeşitli tarihlerde Özel Kütüphanelerin de kurulduğu görülmektedir. Bunların en eskisini Ebi Bekr bin Rüstem bin Mahmud-Üşşirvani'nin kurduğu tahmin edilmektedir. Hasan Çelebi adında bir âlimin kurduğu şahsi kütüphane de bunların arasında sayılmaktadır. Halkın bağışlarıyla tekkelerde ve başka yerlerde kütüphaneler kurulmuş, II. Mahmud bu kitapları Selimiye Kütüphanesinde bir araya toplamıştır (Ünver, 2021: 75).

Kütüphaneler, insanların boş zamanlarını en verimli şekilde değerlendirmelerini sağlayan ve çeşitli boş zaman etkinliklerine olanak tanıyan kurumların başında gelmektedir (Yılmaz, 2014: 116; Atmaca, 1997: 332; Kayadevir, 2011: 67). Kütüphanelerin işlevleri sıralanırken, halkın boş zamanlarını değerlendirme işlevi de göz ardı edilmemiş ve bu işlevler arasında sıralanmıştır (Çakın, 1986: 14; Çelik, 2000: 55). Şahin, Etimesgut İlçe Halk Kütüphanesi üzerine yaptığı çalışmada, kütüphane kullanıcılarına boş zamanlarını nasıl değerlendirdiğini sormuş, %51'inin boş zamanlarında kütüphaneye gittiğini belirtmiştir (2007: 88). Başka bir çalışma ise Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi öğrencileri üzerinden yürütülmüştür. Öğrencilerin boş zamanlarında en çok kullandıkları hizmet birimleri sorulmuş, bu çalışmada elde edilen bulgular kütüphanenin en çok kullanılan ikinci hizmet birimi olduğunu göstermiştir (Kır, 2007: 321).

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

Kütüphanecilik ile iletişim bilimleri arasındaki etkileşim ve iş birliğinde bir süreklilik söz konusudur. Bu iki bilim birbirlerinin ürettiklerinden destek alarak çözümler geliştirirler (Hünerli, 1997: 288). Kütüphaneler, toplumsal iletişim olgusunun bir sonucu olarak ortaya çıkan kurumların başında gelmektedir (Yılmaz, 2003: 21). Tüm toplumsal organizasyonlar için gerekli ve temel olan iletişim eylemi, kütüphaneler için de gereklilik arz etmektedir (Budd and Velasquez, 2014: 394). Bunun yanında bireyin sosyalleşmesi, iletişim aracılığıyla gerçekleşmektedir. Kütüphaneler bu noktada sosyalleşme sürecinin gerçekleştirildiği kurumlardandır. Dermesinde barındırdığı kitap, dergi, CD, veri tabanı gibi materyaller ile o topluma ait değerleri kullanıcılarına, toplumsal etkileşim yoluyla aktarmaktadır. Dolayısı ile kütüphaneler, “*toplumsallaştırma işlevinde iletişim için bir araç olmaktadır*” (Yılmaz, 2003: 22). Okul kütüphanelerinde iletişim algısı üzerine yapılan bir araştırmada öğrencilere, kütüphanede iletişimin önemli olup olmadığı sorulmuş, % 100 oranında kütüphanelerde iletişimin önemli olduğu bulgusuna rastlanmıştır (Koçak ve Çetintaş, 2015: 165).

İnsanlar arasında iletişimin sık sık yaşandığı kurum ve organizasyonlardan olan kütüphaneler, bunun yanında bulunduğu toplumda sosyalleşme işlevini yerine getiren kurumların da başında gelmektedir. Ayrıca insanların kendi istekleri doğrultusunda gelip serbest zamanlarını geçirebilecekleri bir mekân olarak varlığını sürdürmektedir. Bu amaçla kütüphanelerde, toplumsal etkileşimin varlığından ve bu etkileşimin yoğun bir şekilde yaşandığından söz etmek mümkündür.

4.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Kütüphane denilince genel olarak zihinlerde, içerisinde kitapların olduğu, bu kitapların belirli kurallara göre sınıflandığı bir bina ve ders çalışmak için oluşturulmuş bir ortam şekillenmektedir. Temel amacı her ne kadar bilgi kaynaklarını düzenlemek ve hizmete sunmak olsa da son dönemlerde hem bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler hem de toplumsal değişimler kütüphanelerin farklı amaçlar içinde kullanılabilirliğini ön plana çıkarmıştır. Bu fikirden hareketle kütüphanelerin, kullanıcılar tarafından çok farklı amaçlarla tercih edildiğinden söz edilebilmektedir. İnsanlara, sadece kitap ödünç aldıkları ve ders çalıştıkları bir mekân olmasının dışında

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

kütüphaneler, insanların serbest zamanlarını da geçirebilecekleri bir ortam sunmaktadır. Bunun yanında toplumsal iletişimin sıkça yaşandığı mekânların başında gelmesi kütüphaneleri sosyal birer ortam haline getirmektedir. Bundan dolayı kullanıcıların ne kadarının kütüphanelere serbest zamanlarını değerlendirmek için geldikleri, kullanıcıların sosyalleşmesinde ve iletişim kurması boyutunda kütüphanelerin rolü ortaya koyulmak amaçlanmıştır. Bu konuda yapılan çalışmaların tarihsel olarak eski ve yetersiz olduğu görülmüştür. Bu da elde edilen bulguların literatür açısından önemini ortaya koymaktadır.

4.1.Araştırmanın Yaklaşımı ve Yöntemi

Sosyal bilim araştırmalarında temel, uygulamalı, keşfedici, tanımlayıcı vb. şeklinde araştırma yaklaşımlarından söz edilmektedir. Bu çalışmada temel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Temel araştırmalar, sosyal olaylar arasındaki ilişkilerin anlaşılmasını sağlamak amacıyla kuram geliştirme ve geliştirilen bu kuramların test edilerek sonucunun ortaya konulması ile var olan bilgi birikimine yenilerini katılması sürecini ifade etmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2018: 99-100).

Araştırmalarda, daha çok yorumlayıcı yaklaşımı temel alan ve toplanan verilerin nitel veri olarak isimlendirildiği nitel araştırma yöntemleri ve genel olarak nicel verilerin toplandığı ve yorumlandığı araştırma yöntemlerinden olan nicel araştırma yöntemlerinden söz edilmektedir. Bazı araştırmalarda bu iki yöntem de kullanılabilir (Sönmez ve Alacapınar, 2019: 40). Nitel araştırma yöntemi, sosyal fenomenleri, insan davranışlarını ve bu davranışların altında yatan sebepleri ortaya koymak amacıyla yapılan araştırma yöntemlerini ifade etmek amacıyla kullanılmaktadır (Güler vd., 2015: 39). Bir nitel araştırmada temel amaç, nitel araştırmanın yapıldığı deneğin bakış açısını ve olaya karşı tutum ve davranışlarını öğrenmektir (Fairbrother, 2021: 70). Nicel araştırma yöntemi ise, “*değişkenler arasında neden-sonuç ilişkisinin ortaya çıkarılmasına yönelik olarak gözlem ve ölçümlerin tekrarlandığı görgül (ampirik) araştırmalardır*” (Yıldız, 2019: 100). Nitel araştırmalara göre daha kolay ve daha az zaman alıcıdır (Gürbüz ve Şahin, 2018: 104). Bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinde

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

sıkça kullanılan veri toplama yöntemlerinden olan anket tekniği kullanılmış, elde edilen bulgulara çalışmada yer verilmiştir.

Bu çalışma Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Hukuk Müşavirliğine bağlı hizmet veren Etik Kurulu'ndan alınan E-60263016-050.06.04-112581 sayılı ve 29.12.2021 tarihli etik kurulu iznine dayanarak yapılmıştır.

4.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırma yöntemlerinde sıkça karşılaşılan bir kavram olan evren, “*araştırma sonuçlarının genelleneceği grup*” şeklinde tanımlanmıştır (Kaşıkçı ve Özhan, 2022: 36). Araştırmalarda çalışılan evrenin tümüne ulaşmak çok zaman alıcı ve maliyetli olmaktadır. Bu amaçla araştırmalarda, evreni temsil eden daha küçük veri gruplarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu veri grupları, örneklem olarak ifade edilmektedir (Altunışık, 2022: 130).

Bu çalışmada evren olarak seçilen grup, Şems-i Sivasî İl Halk Kütüphanesi (ŞSİHK) kullanıcılarıdır. 2021 yılı içerisinde yapılan bu çalışmada 2020 yılı verilerinden yararlanılmıştır. 2020 yılı içerisinde ŞSİHK’ni kullanan kullanıcı sayısı 238.514 olarak kayıtlara geçmiştir (<https://twitter.com/ilsemsi/status/1346055384050626560>). Dolayısı ile bu rakam araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Can ise çalışmasında, evrenin bilindiği takdirde seçilmesi gereken asgari örneklem büyüklüklerini vermiş; bu durumda araştırmamızın örneklem büyüklüğü en az 384 olarak saptanmıştır (2020: 28). Ancak anket uygulandıktan sonra elde edilen bulgularda eksikliklerin görülmesi ve bazı bulguların analiz için uygun olmaması % 30’luk bir ihtiyat payının eklenmesini gerekli kılmaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2018: 129). Bu durumda araştırmamızda yapılan anketin en az 500 kişiye uygulanması, sonuçların doğruluğu açısından önem arz etmektedir.

4.3.Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma yöntemlerinde sıkça karşılaştığımız diğer bir kavram ise araştırma hipotezleridir. Hipotez, araştırma konusuna dair yazılmış ve o konunun çözümüne dair önermeleri içeren soruları ifade etmektedir (Creswell, 2021: 73). Hipotezler, “*sıfır*

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

(null) hipotezi (H_0)” ve “araştırma (alternatif) hipotez (H_1)” şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Sıfır hipotezi, değişkenler arasında bir ilişkinin olmadığını belirtmektedir. Bu hipotez oluşturulurken cümlenin sonunda “yoktur” ifadesine rastlanmaktadır. Bunun durumun tersi ise alternatif hipotez için geçerlidir (Kaşıkçı ve Özhan, 2022: 33). Bu araştırmanın hipotezlerinden bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür:

Hipotez 1.0: ŞSİHK’ni kullanarak insanların/kullanıcıların sosyalleşmesi arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Hipotez 1.1: ŞSİHK’ni kullanarak insanların/kullanıcıların sosyalleşmesi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 2.0: ŞSİHK’ni kullanarak insanların/kullanıcıların iletişim becerilerini geliştirmesi, arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Hipotez 2.1: ŞSİHK’ni kullanarak insanların/kullanıcıların iletişim becerilerini geliştirmesi, arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 3.0: ŞSİHK’ne kütüphanesine gitmek, insanların/kullanıcıların sıkça gerçekleştirdikleri serbest/boş zaman faaliyetleri arasında değildir.

Hipotez 3.1 ŞSİHK’ne kütüphanesine gitmek, insanların/kullanıcıların sıkça gerçekleştirdikleri serbest/boş zaman faaliyetlerindedir.

4.4.Verilerin Toplanması

Araştırmaya, serbest zaman, boş zaman, sosyalleşme, kütüphaneler konusunda literatür taraması yapılarak başlanmış, elde edilen kaynaklar çerçevesinde bu kavramlar açıklanmaya çalışılmıştır. Sonrasında ise sosyal bilim araştırmalarında sıkça başvurulan veri toplama yöntemlerinden olan anket tekniğinden yararlanılmıştır. Anket formunda “*Üniversiteli Gençlerin Serbest Zaman Faaliyetlerinin Sıralama Yargılarına Göre Ölçeklenmesi*” çalışmasında yararlanılmıştır. 1457 kişilik bir öğrenci gurubuna uygulanan ölçekte öğrencilerin en çok sergiledikleri serbest zaman faaliyetlerini sıralamaları istenmiştir. Bu sonuca göre öne çıkan 10 serbest zaman faaliyeti belirlenmiştir. Öğrencilerin bu serbest zaman faaliyetlerini azalan öneme göre

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

1’den başlayarak 10’a kadar sıralamaları istenmiştir. Bu ölçekte sıralama yargıları kanunıyla ölçekleme yöntemi kullanılmıştır (Bozgeyikli ve Kesici, 2016: 45-48). Kullanılan diğer bir ölçek ise “Kütüphaneye Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışmasıdır”. Çalışma grubunu, rastgele seçilen 248 öğrenci oluşturmaktadır. 5’li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Toplamda 18 sorudan oluşan ölçeğin 2, 8 ve 18. soruları olumsuz ifadeler içermektedir (Gökkuş vd., 2016: 468-473). Kullanılan bu iki ölçeğin yanında anket formunda kullanıcıların demografik özelliklerinin belirlenebilmesi için çoktan seçmeli sorulara yer verilmiştir.

4.5.Pilot Uygulama

Pilot uygulama ya da pilot test, anket formu uygulanmadan önce anketin doğru bir şekilde anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemek amacıyla yapılmaktadır (Tutar ve Erdem, 2022: 333). Pilot testte büyük araştırmalar için örneklem sayısı 25 ile 75 arasında yeterli olurken; daha küçük çaplı araştırmalar için 5 ile 10 arasında yeterli olmaktadır (Yıldırım, 2017: 129). Anket formu uygulandıktan sonra *cronbach alfa* (iç güvenilirlik) değeri kontrol edilmektedir. Pilot testler için bu değerin asgari limiti “0,70” olarak kabul edilmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2018:158). Bu araştırmada pilot test 73 kişiye uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre “Serbest Zaman Faaliyeti Sıralama Ölçeğinin” *cronbach alfa* değeri “0,887” olarak tespit edilmiş; “Kütüphaneye Yönelik Tutum Ölçeğinin” *cronbach alfa* değeri ise “0,938” olarak saptanmıştır. Buna göre anketin, örneklemin tamamına uygulanmasında herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

4.6.Verilerin Değerlendirilmesi

Anket formu 600 kişiye dağıtılmış, 560 kişiden (% 93 oranında) geri dönüş sağlanmıştır. İçeriği eksik ve uygun görülmeyen 24 anket formu elenmiş, toplamda 536 anket formu üzerinden verilerin değerlendirilmesi sağlanmıştır. Anketin tamamı uygulandığında “Serbest Zaman Faaliyeti Sıralama Ölçeğinin” *cronbach alfa* değeri “0,786” olarak tespit edilmiş; “Kütüphaneye Yönelik Tutum Ölçeğinin” *cronbach alfa* değeri ise “0,910” olarak bulunmuştur. Veriler değerlendirilirken sosyal bilimlerde sıkça kullanılan istatistik programından yararlanılmıştır.

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

4.7.Araştırmanın Bulguları ve Değerlendirme

Tablo 1. Kütüphane Kullanıcılarının Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		Frekans (f)	Yüzde (%)	Demografik Özellikler		Frekans (f)	Yüzde (%)	
Cinsiyet	Kadın	313	58,4	Meslek	Kamuda uzmanlık gerektiren meslek (Doktor, Avukat, Subay)	14	2,6	
	Erkek	223	41,6		Akademisyen	3	0,6	
	Toplam	536	100		Özel sektörde uzmanlık gerektiren meslek (Avukat, Bankacı, Sanatçı)	10	1,9	
Yaş	17 yaş ve altı	135	25,2		Kamu-memur	32	6	
	18-25	299	55,8		Kamu-işçi	3	0,6	
	26-33	63	11,8		Emekli	5	0,9	
	34-41	23	4,3		Özel sektör-işçi	8	1,5	
	42-49	10	1,9		Tüccar	2	0,4	
	50 yaş ve üzeri	6	1,1		Esnaf	4	0,7	
	Toplam	536	100		Ev hanımı	9	1,7	
Medeni Durum	Evli	57	10,6		Öğrenci	407	75,9	
	Bekâr	479	89,4		Çalışmıyor	39	7,3	
	Toplam	536	100		Toplam	536	100	
Gelir	2825 TL ve daha az	145	27,1		Eğitim	İlkokul	6	1,1
	2826-4026	171	31,9			Ortaokul	8	1,5
	4027-5227	87	16,2	Lise		309	57,6	
	5228-6428	61	11,4	Ön lisans		40	7,5	
	6429 TL ve daha fazla	72	13,4	Lisans		137	25,6	
	Toplam	536	100	Lisansüstü		36	6,7	
				Toplam		536	100	

Tablo 1’de ŞSİHK kullanıcılarına dair demografik bulgulara yer verilmiştir. Tablo 1’e göre, araştırmaya katılan kullanıcıların % 58,4’ünün kadın, % 41,6’sının ise erkek olduğu tespit edilmiştir. 18-25 yaş arasında olan kullanıcıların oranı % 55,8 olarak bulunurken 17 yaş ve altı kullanıcıların oranı % 25,2 olarak saptanmıştır. Yine bekâr kullanıcıların oranı % 89,4, evli kullanıcıların oranı ise % 10,6 olarak bulunmuştur. Gelir düzeyine bakıldığında ise aylık 2826 TL ile 4026 TL arasında geliri olan kullanıcıların oranının % 31,9, gelir düzeyi 2825 TL ve daha az olan kullanıcıların oranının ise % 27,1 olduğu görülmüştür. Kullanıcıların % 75,9’unun öğrenci olduğu ve bu öğrencilerin yarısından fazlasının lise düzeyinde olduğu yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle ortaya koyulmuştur.

Tablo 2. Medeni Durum İle Kütüphaneye Gelerek Sosyalleşme Arasındaki İlişki

Medeni Durum	Sizce, Şems-i Sivasî İl Halk Kütüphanesinin sosyal çevrenizi geliştirmenize ve sosyalleşmenize katkısı var mı?			X ²	SD	p
	Evet	Hayır	Toplam			

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

Bekâr	Gözlenen Sıklık (n)	292	187	479	1,200	1	0,273
	Yüzde (%)	61	39	100			
	Beklenen Sıklık	295,8	183,2	479			
Evli	Gözlenen Sıklık (n)	39	18	57			
	Yüzde (%)	68,4	31,6	100			
	Beklenen Sıklık	35,2	21,8	57			
Toplam	n	331	205	536			
	Yüzde (%)	61,8	38,2	100			

Tablo 2’de “iki değişkenli ki-kare analizi” uygulanmıştır. Ki-kare analizi, parametrik olmayan bir analizdir. İki veya tek değişkenli olmak üzere iki türü vardır. Gözlenen değerlerin beklenen değerlerle uyumlu olup olmadığını, aralarında belirgin bir farkın olup olmadığını ölçmek amacıyla yapılmaktadır. İki değişkenli analizlerde sorusu “iki değişken arasında ilişki yoktur veya vardır” şeklinde sorulmakta, çıkan sonuçların hangi hipotezi desteklediği sınırlanmaktadır (Nakip ve Yaraş, 2016: 352-353). Ki-kare testi (çapraz tablo), iki değişkene ait değerlerin dağılımını göstermektedir (Baykul ve Güzeller, 2020: 47).

Medeni durum ile ŞSİHK’ni kullanarak sosyalleşme arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki yoktur [$\chi^2(1) = 1,200; p>0,05$]. Gözlenen sıklık değerleri ile beklenen sıklık değeri arasında çok belirgin bir farka rastlanmamış ve iki değişkenin evet ve hayır oranlarındaki beklenen ve gözlenen sıklık değerleri birbirlerine yakın çıkmıştır. Bir başka ifadeyle söylenecek olursa ŞSİHK kullanıcılarının medeni durumları ile kütüphaneye gelerek sosyalleşmeleri arasında anlamlı bir fark yoktur. Ancak sosyalleştiklerini söyleyenlerin oranının sosyalleştiklerini söylemeyenlere oranla daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet İle Kütüphaneye Gelerek Sosyalleşme Arasındaki İlişki

Cinsiyet		Sizce, Şems-i Sivasî İl Halk Kütüphanesinin sosyal çevrenizi geliştirmenize ve sosyalleşmenize katkısı var mı?			χ^2	SD	p
		Evet	Hayır	Toplam			
Kadın	Gözlenen Sıklık (n)	179	134	313	6,639	1	0,010
	Yüzde (%)	57,2	42,8	100			
	Beklenen Sıklık	193,3	119,7	313			
Erkek	Gözlenen Sıklık (n)	152	71	223			
	Yüzde (%)	68,2	31,8	100			
	Beklenen Sıklık	137,7	85,3	223			
Toplam	n	331	205	536			
	Yüzde (%)	61,8	38,2	100			

Tablo 3’te cinsiyete göre ŞSİHK’ni kullanan kullanıcıların sosyalleşmeleri arasında farkın olup olmadığını ortaya koymak amacıyla yapılan ki-kare testi sonuçlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Tablo 44’e göre cinsiyet ile ŞSİHK’ni

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

kullanarak sosyalleşme arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farka rastlanılmıştır [$X^2(1) = 6,639$; $p < 0,05$]. Tablo 3'e göre, kadınların % 57,2'si, erkeklerin ise % 68,2'si evet cevabını vermiştir. Yine kadınların % 42,8'i, erkeklerin ise % 31,8'i hayır cevabını vermiştir. Toplama bakıldığında ise evet diyenlerin oranının % 61,8, hayır diyenlerin oranının ise % 38,2 olduğu tespit edilmiştir. Tablo 3'te ki sonuçlara göre erkeklerin kadınlara oranla ŞSİHK'ni kullanarak daha fazla sosyalleştiklerinden söz edilebilmektedir.

Tablo 4. Medeni Durum ile ŞSİHK'ne Giderek İletişim Becerilerini Artıranlar Arasındaki İlişki

Medeni Durum		Şems-i Sivasî İl Halk Kütüphanesini kullanarak iletişim becerilerinizi arttırdığınızı düşünüyor musunuz?			X ²	SD	p
		Evet	Hayır	Toplam			
Bekâr	Gözlenen Sıklık (n)	304	175	479	5,375	1	0,020
	Yüzde (%)	63,5	36,5	100			
	Beklenen Sıklık	311,9	167,1	479			
Evli	Gözlenen Sıklık (n)	45	12	57			
	Yüzde (%)	78,9	21,1	100			
	Beklenen Sıklık	37,1	19,9	57			
Toplam	n	349	187	536			
	Yüzde (%)	65,1	34,9	100			

Tablo 4'te ŞSİHK kullanıcılarının medeni durumları ile kütüphaneye giderek iletişim becerilerini arttırmaları arasındaki ilişkiyi gösteren ki-kare testi sonuçlarına yer verilmiştir. Buna göre kullanıcıların medeni durumları ile ŞSİHK'ni kullanım oranları arasında anlamlı bir farka rastlanmıştır [$X^2(1) = 5,375$; $p < 0,05$]. Tablo 4'te ki verilere göre evli olanların bekâr kullanıcılara oranla daha fazla iletişim becerilerini arttırdıkları söylenebilmektedir. Genel toplama bakıldığında ise bu soruya evet cevabını veren toplam kullanıcı oranının % 65,1, hayır cevabını veren toplam kullanıcı oranının ise % 34,9 olduğu görülmüştür. Buna göre genel olarak ŞSİHK kullanıcılarının kütüphaneye gelerek iletişim becerilerini arttırdıklarından söz etmek mümkündür.

Tablo 5. Cinsiyet ile ŞSİHK'ne Giderek Yeni İnsanlar Tanıma Arasındaki İlişki

Cinsiyet		Şems-i Sivasî İl Halk Kütüphanesine düzenli olarak gitmek size yeni insanlar tanıma fırsatı sundu mu?	X ²	SD	p

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

		Evet	Hayır	Toplam			
Kadın	Gözlenen Sıklık (n)	136	177	313	10,137	1	0,001
	Yüzde (%)	43,5	56,5	100			
	Beklenen Sıklık	154,2	158,8	313			
Erkek	Gözlenen Sıklık (n)	128	95	223			
	Yüzde (%)	57,4	42,6	100			
	Beklenen Sıklık	109,8	113,2	223			
Toplam	n	264	272	536			
	Yüzde (%)	49,3	50,7	100			

Tablo 5’de cinsiyete göre ŞSİHK’ne giderek yeni insanlar tanıma arasındaki ilişkiyi gösteren ki-kare testinin sonuçlarına ait bulgulara yer verilmiştir. Buna göre cinsiyet ile yeni insanlar tanıma arasında anlamlı bir farka rastlanmıştır [$\chi^2(1) = 10,137$; $p < 0,05$]. Kadınların % 43,5’i yeni insanlar tanıma sorusuna evet cevabını verirken bu oran erkek kullanıcılar arasında % 57,4 olarak gözlemlenmiştir. Yine aynı soruya kadınların % 56,5’i hayır cevabını verirken erkeklerin % 42,6’sı hayır cevabını vermiştir. Toplama bakıldığında ise evet cevabını veren kullanıcıların oranının % 49,3, hayır cevabını veren kullanıcıların oranının ise % 50,7 olduğu görülmüştür. Toplamda cevapların birbirlerine çok yakın bir seyir izlediği söylenebilirken farkın, kadın ve erkek kullanıcılar arasında olduğu söylenebilmektedir. Sonuç olarak erkeklerin kadınlara oranla ŞSİHK’ni kullanarak daha fazla yeni insan tanıdığından söz edilebilmektedir.

Tablo 6. İletişim Becerileri, Sosyalleşme ve Yeni İnsanlar Tanımak Arasındaki İlişkiyi Gösteren Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	Ort.	SS.	1	2	3
1. İletişim Becerisi	1,34	0,477	-		
2. Sosyalleşme	1,38	0,486	0,479**	-	
3. Yeni İnsanlar Tanıma	1,50	0,500	0,345**	0,514**	-

** : 0,01 düzeyinde anlamlı olduğunu gösterir Kaynak: (Can, 2020: 379).

Korelasyon, “iki değişken arasında bir ilişki olup olmadığını bulmak için tasarlanır”. Küçük “r” ile ifade edilen korelasyon, +1 ile -1 arasında değer alabilmektedir (Yaratan, 2020: 161). Bu değerler 0 ile 0,3 arasında ise değişkenler arasındaki ilişkinin düşük, 0,31 ile 0,7 arasında ise değişkenler arasındaki ilişkinin orta, 0,71 ile 1 arasında ise değişkenler arasındaki ilişkinin yüksek olduğu anlamına

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

gelmektedir (Çokluk vd., 2021: 35). 1 ise ilişkinin mükemmel olduğunu göstermektedir. Değişkenlerin biri artarken diğeri de artıyor veya biri azalırken diğeri de azalıyorsa, değişkenler arasında pozitif yönlü bir ilişkiden söz edilebilmektedir. Ancak, değişkenlerin biri artarken diğeri azalıyorsa değişkenler arasındaki ilişki negatif olduğu söylenebilmektedir (Yaratan, 2020: 161).

ŞSİHK kullanıcılarının kütüphaneyi kullanarak iletişim becerilerini arttırmaları, sosyalleşmeleri ve yeni insanlar tanımaları arasındaki ilişkiler çoklu korelasyon analizi ile araştırılmıştır. Analiz sonuçlarına Tablo 6’da yer verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre sosyalleşme ile iletişim becerileri arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin varlığından söz edilebilmektedir [$r(536) = 0,479, p < 0,01$]. Ayrıca iletişim becerisi ve yeni insanlar tanıma arasında da anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır [$r(536) = 0,345, p < 0,01$]. Bir başka pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiye sosyalleşme ve yeni insanlar tanıma değişkenleri arasında rastlanmıştır [$r(536) = 0,514, p < 0,01$]. Yapılan analiz sonucunda elde edilen bu sonuçlara göre ŞSİHK kullanıcılarının yeni insanlar tanıma oranı arttıkça sosyalleşme oranı ve iletişim becerilerindeki oran da artmaktadır. Benzer şekilde kullanıcıların sosyalleşme oranları arttıkça iletişim becerileri de artmakta; insanlar ŞSİHK’nde sosyalleştikçe yeni insan tanıma oranları da artmaktadır. Her üç ilişkinin de pozitif yönlü ve orta dereceli olduğu yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle ortaya koyulmuştur.

Sosyal bilim araştırmalarında yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen verilere hangi testlerin uygulanacağı konusunda farklı yollar izlenmektedir. Yapılacak olan testlere karar vermek için ilk önce verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin kontrol edilmesi gerekmektedir. Bunun için pek çok değere, grafiğe bakılmakta ve farklı yollar izlenmektedir. Bunlardan biri de Kolmogorov-Smirnov (K-S) ve Shapiro-Wilks değerlerine bakılmasıdır. Veri sayısının 50’den küçük olduğu durumlarda bakılması gereken değer Shapiro-Wilks değeri iken; 50’den büyük olması durumunda Kolmogorov-Smirnov değerline bakılmaktadır. Yapılan analizler sonucunda elde edilen değer, yani p değerinin (sig.) 0,05’den büyük çıkması biz araştırmacılara verilerin normal bir şekilde dağıldığını ve parametrik testlerin uygulanacağını; 0,05’den küçük çıkması durumunda ise verilerin normal bir dağılım

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

göstermediğini ve non-parametrik testlerin uygulanacağı bilgisini vermektedir (Büyüköztürk vd., 2020: 146; Taşpınar, 2017: 41; Çimen, 2015: 10-12).

Tablo 7. Kolmogorov-Smirnov (K-S) Testi Sonuçları

Değişkenler	n	Ort.	SS.	Test Değeri	p
Kitap veya gazete okumak, ilmi ve kültürel faaliyetle uğraşmak (kütüphanelere gitmek)	536	4,39	2,98	0,170	0,000
Kütüphaneye boş zamanlarımda gitmek hoşuma gider	536	3,45	1,31	0,208	0,000
Kütüphanede vakit geçirmek beni mutlu eder	536	3,66	1,23	0,216	0,000

Tablo 7’de geçerliliği ve güvenilirliği sınanmış 2 farklı ölçekten toplam 3 soru maddesinin normal dağılım gösteren bir ana kütlede gelip gelmediğini sınamak için yapılan Kolmogorov-Smirnov testine ait sonuçlara yer verilmiştir. Tablo 7’ye göre elde edilen bulgular, “*Üniversiteli Gençlerin Serbest Zaman Faaliyetlerinin Sıralama Yargılarına Göre Ölçeklenmesi*” çalışmasında yer alan “kitap veya gazete okumak, ilmi ve kültürel faaliyetle uğraşmak (kütüphanelere gitmek)” maddesinin [**KS değeri = 0,170, p = 0,000**], “*Kütüphaneye Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışmasında*” yer alan “kütüphaneye boş zamanlarımda gitmek hoşuma gider” [**KS değeri = 0,208, p = 0,000**] ve “kütüphanede vakit geçirmek beni mutlu eder” [**KS değeri = 0,216, p = 0,000**] maddelerinin normal dağılım göstermediği sonucunu vermiştir. Bu sonuçlara göre non-parametrik testlerin uygulanmasına karar verilmiştir.

Serbest zaman sıralama ölçeğinde yer alan “kitap veya gazete okumak, ilmi ve kültürel faaliyetle uğraşmak (kütüphanelere gitmek)” maddesinin ve bu ölçekte bulunan diğer 10 serbest zaman etkinliklerini 1’den 10’a (1 en sık, 10 en az) kadar sıralamaları istenmiştir. Tablo 7’de ki sonuçlara göre öğrencilerin, serbest zamanlarında kütüphaneye gitme faaliyetini gerçekleştirdiklerinden söz edilebilmektedir [**Ort. = 4,39**].

Tablo 8. Cinsiyete Göre Boş Zamanlarını ŞİHK’nde Geçirmekten Hoşlananların Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	M-U Değeri	p
Kadın	313	269,61	84389	34.551	0,839
Erkek	223	266,94	59527		

Parametrik testlerde bağımsız örneklem t testinin parametrik olmayan testlerde karşılığı olan Mann-Whitney U testi, “birbirleriyle ilişkisi olmayan iki gruba ait ölçüm sonuçlarının sıraları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını saptamak için

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

kullanılmaktadır” (Kilmen, 2020: 326). Başka bir ifadeyle, iki değişkene ait dağılımın birbirleriyle benzerlik gösterip göstermediklerini sınamak amacıyla yapılan parametrik olmayan testlerdir (Büyüköztürk, 2020: 164).

ŞSİHK kullanıcılarının boş zamanlarına kütüphaneyi kullanmaktan hoşlanmalarının kadın ve erkek kullanıcılar arasında farklılık gösterip göstermediğini sınamak için uygulanan Mann-Whitney U testi sonuçlarına ait bulgulara Tablo 8’de yer verilmiştir. Kadın ve erkeklerin bu soruya verdikleri cevabın toplam ortalaması 3,45 standart sapması ise 1,31 olarak bulunmuştur. Elde edilen bulgular, kadın ve erkeklerin boş zamanlarında kütüphaneye gitmekten hoşlanmaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını göstermiştir [$U = 34.551, p > 0,05$]. Hesaplanan sıralı ortalama değerlerine bakıldığında ise kadınların ortalamasının (269,61), erkeklerden (266,94) daha fazla olduğu ancak aralarında çok belirgin bir farka rastlanmadığı, kadın ve erkeklerin anlamlı bir düzeyde farklılık göstermediği yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle ortaya koyulmuştur.

Tablo 9. Yaşa Göre Kütüphanede Vakit Geçirmekten Mutlu Olanlara İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Yaş	n	Sıra Ort.	X ²	SD	p
17 yaş ve altı	135	251,43	17,926	5	0,003
18-25 yaş	299	273,23			
26-33 yaş	63	318,34			
34-41 yaş	23	203,00			
42-49 yaş	10	271,15			
50 yaş ve üzeri	6	140,00			

Kruskal-Wallis testi, “*ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalamasının birbirlerinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test eder*” (Büyüköztürk, 2020: 168). Birbirleriyle ilişkisiz olan ikiden fazla grup ortalamasının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini ölçmek için kullanılan, parametrik testlerde ANOVA testinin karşılığı olan, parametrik olmayan testlerdendir (Kilmen, 2020: 338).

ŞSİHK kullanıcılarının kütüphanede vakit geçirmekten mutlu olmaları ile yaş değişkeni arasında farklılık gösterip göstermediğini sınamak için uygulanan Kruskal-Wallis sonuçları Tablo 9’da verilmiştir. 536 ŞSİHK kullanıcılarının kütüphanede vakit geçirmekten mutlu hissetmelerinin ortalaması 3,66, standart sapması ise 1,23 olarak bulunmuştur. Elde edilen bulgular, kullanıcıların yaşlarının kütüphanede vakit

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

geçirmekten mutlu olmaları arasında anlamlı bir farka rastlanmıştır [$X^2 = 17,926$, $p < 0,05$]. Sıralı ortalamaya bakıldığında ise en yüksek ortalamanın 26-33 yaş (318,34) aralığında gözlemlendiği, en düşük ortalamasının ise 50 yaş ve üzer (140,00) yaş aralığında gözlemlendiği görülmüştür. 5'li likert tipi sorulardan oluşan bu ölçekte 1 kesinlikle katılmıyorum anlamına gelirken 5 kesinlikle katılıyorum anlamına gelmektedir. Bu durumda Tablo 8 ve Tablo 9'dan çıkan sonucun katılıyorum oranına daha yakın olduğu görülmüştür.

Tablo 10. Boş Zamanda ŞSİHK'ne Gitmek ve Kütüphanede Vakit Geçirmekten Mutlu Olanlar Arasında İlişkiyi Gösteren Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	Ort.	SS.	1	2
1. Kütüphaneye boş zamanlarımda gitmek hoşuma gider	3,45	1,31	-	
2. Kütüphanede vakit geçirmek beni mutlu eder	3,66	1,23	0,530**	-

** : 0,01 düzeyinde anlamlı olduğunu gösterir. Kaynak: (Can, 2020: 379).

ŞSİHK kullanıcılarının kütüphaneye boş zamanlarında gitmekten hoşlananlar ile kütüphanede vakit geçirmekten mutlu olanlar arasındaki ilişki çoklu korelasyon analizi ile araştırılmıştır. Analiz sonuçlarına Tablo 10'da yer verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre boş zaman ile vakit geçirmekten arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin varlığından söz edilebilmektedir [$r(536) = 0,530$, $p < 0,01$]. İlişkinin pozitif yönlü ve anlamlı olduğu, boş zamanlarda kütüphaneye gitmenin oranında artış gözlemlendiğinde kütüphanede vakit geçirmekten mutlu olmanın da oranının artış olduğu gözlemlenmiştir.

SONUÇ

Bu çalışmada ŞSİHK kullanıcılarının kütüphaneyi kullanarak iletişim becerilerini artırıp artırmadıklarını ölçmek istenmiştir. Ayrıca ŞSİHK'ne gelen kullanıcıların sosyalleşip sosyalleşmedikleri ortaya koyulmak istenmiştir. Bunu yanında bir serbest zaman mekânı olarak ŞSİHK'nin tercih edilme oranı da çalışmanın başka bir yönünü oluşturmaktadır. Nicel veri toplama yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıştır. 2020 yılı içerisinde ŞSİHK'ni kullanan 238.514 evrenden 560 örneklem seçilmiştir. Geri dönüş sağlanan bu 560 anketin 26'sının içeriğinin eksik ve çalışmaya uygun olmadığı tespit edilmiş ve elenmiştir. Analizler 536 anket formu üzerinden yürütülmüştür.

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

7'den 70'e halkın her kesimine hizmet veren halk kütüphaneleri özelde ise ŞSİHK farklı yaş gruplarının ve farklı eğitim düzeyindeki insanların sıkça tercih ettikleri mekânların başında gelmektedir. Nitekim 2022 yılı içerisinde Türkiye'de en çok ziyaret edilen ikinci kütüphane olmuştur (<https://www.haberturk.com/sivas-haberleri/30154712-sems-i-sivasi-halk-kutuphanesi-2022de-911-bin-486-ziyaretciye-hizmet-verdi>).

Tablo 3'de ŞSİHK kullanıcılarının, kütüphaneyi kullanarak sosyalleşip sosyalleşmedikleri ölçülmek istenmiş ve bu amaçla kullanıcılara soru yöneltilmiş, elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Buna göre, kullanıcıların medeni durumlarının sosyalleşmeleri üzerinde bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Sosyalleştiklerini ifade eden kullanıcıların oranının % 61,8 olarak tespit edilmesi genel olarak ŞSİHK'nin kullanıcıların sosyalleşmeleri üzerinde olumlu ve pozitif yönde bir etkisinin olduğunu bizlere göstermektedir. Bu sonuca göre H 1.1 desteklenmiştir. Tablo 4'de aynı veriler cinsiyete göre analiz edilmiş, kadın ve erkeklerin sosyalleşme oranları arasında anlamlı bir farka rastlanmıştır. Bu sonuca göre erkeklerin (% 68,2) kadınlara (% 57,2) oranla ŞSİHK'ni kullanarak daha fazla sosyalleştiklerinden söz edilebilmektedir.

Tablo 4'de ŞSİHK kullanıcılarının medeni durumları ile kütüphanede iletişim becerilerini geliştirmeleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığı ortaya koyulmak istenmiştir. Bu sonuca göre evli (% 78,9) kullanıcıların oranının bekâr (% 63,5) kullanıcıların oranından daha fazla olduğu, başka bir ifadeyle evli kullanıcıların iletişim becerilerini daha fazla arttırdığından söz edilebilmektedir. Genel toplamda bu soruya evet cevabını veren kullanıcıların oranının % 65,1 olması, ŞSİHK'nin iletişim becerilerini arttırdığı görüşünü desteklemektedir. Buna göre H 2.1 hipotezi doğrulanmıştır.

Tablo 5'de cinsiyete göre ŞSİHK'ne giderek yeni insanlar tanıma arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı ortaya koyulmak istenmiştir. Buna göre kadın ve erkekler arasında anlamlı bir farka rastlanmıştır. Erkeklerin (% 57,4) kadınlara (% 43,5) oranla daha fazla yeni insan tanıdığı söylenebilmektedir. Genel toplama bakıldığında ise bu soruya evet cevabını veren kullanıcıların oranının % 49,3, hayır

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

cevabını veren kullanıcıların oranının ise % 40,7 olduğu görülmüştür. Sonuçlar birbirlerine çok yakın olmasının yanında çıkan diğer sonuçlara bakarak ŞSİHK'nin iletişim becerilerini geliştirmeye ve yeni insanlar tanımaya olanak veren sosyal bir mekân olduğundan söz edilebilmektedir. Tablo 6'da ki birinin değeri arttıkça diğerinin de değerinin artması biz araştırmacılara bu çıkarımı yapmaya olanak vermektedir.

Ayrıca uygulanan ankette kullanılan ölçekte yer alan 2 soru da ŞSİHK'nin boş zamanlarında kullanımının tespitine yönelik olan sorulardandır. Buna göre kullanıcılara boş zamanlarda ŞSİHK'ni kullandıkları tespit edilmiştir. 5'li likert tipi sorulardan oluşan bu maddelerde 1 kesinlikle katılmıyorum ifade ederken, 5 kesinlikte katılıyorum ifade etmektedir. 3 ise kısmen katılıyorum anlamına gelmektedir. Buna göre Tablo 7'de boş zamanlarımda kütüphaneye gitmekten hoşlanırım seçeneğinin ortalamasının 3,45 çıkması ve vakit geçirmekten mutlu olurum seçeneğinin ortalamasının 3,66 olması ŞSİHK'ni kullanıcılarının boş/serbest zamanlarında kütüphaneyi kullandıklarını göstermektedir. Bu sonuçlara göre H 3.1 hipotezi desteklenmiştir.

KAYNAKÇA

- AÇIL, Berat (2021). "Fetihten Sonra İstanbul'un Kültürel İmarı Mahmud Paşa Kütüphanesi", Z Kültür Sanat Şehir Tematik Dergi, (5), s. 82-83.
- AKKAĞIT, Şerif Fatih (2022). "Aristoteles'te İnsan Kavramı", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (42), s.124-151.
- ALTUNIŞIK Remzi (2022). Örnekleme ve Örnekleme Süreci, Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri : Yeni Perspektifler, Ankara: Seçkin Yayınları, s. 129-184.
- ARDAHAN, Faik; TURGUT, Tefik; KALKAN, Ayşe Kaplan (2016). Her Yönüyle Rekreasyon. Ankara: Detay Yayınları.
- ARTAR, Tahir Mete, ve ERGENEKON, Yasemin (2020). "Gelişimsel Yetersizliği Olan Yetişkinler İçin İhmal Edilen Bir Zaman Dilimi: Serbest Zaman", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 21(1), s.171-192.
- ATMACA , Hasan (1997). "Boş-Zaman Kütüphane Bağlamında Psikolojik ve Sosyolojik Açılardan Birey", Türk Kütüphaneciliği , 11(4), s. 326-336.
- AYDOĞAN , Filiz (2019). Medya ve Sebest Zaman. İstanbul : Der Yayınları .

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

AYVERDİ, İlhan (2005). Misalli Büyük Türkçe Sözlük : 3 O-Z. İstanbul : Kubbealtı Neşriyat.

BERGSON, Henri (1959). Düşünce ve Devingen. (Çev: Miraç Katırcıoğlu) İstanbul: Maarif Basımevi.

BERGSON, Henri (2017). Yarıcı Tekâmül. (Çev: Mustafa Şekip Tunç) İstanbul: Dergah Yayınları.

BERKTAŞ, Sena ve ORAKLIBEL, Renk Dimli (2021). "Sanayi Devrimi ile Gelen Değişim: İş Bölümü ve Yabancılaşma", Atlas Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi , 1(6), s. 112-121.

BOZGEYİKLİ, Hasan ve KESİCİ, Şahin (2016). "Üniversiteli Gençlerin Serbest Zaman Faaliyetlerinin Sıralama Yargılarına Göre Ölçeklenmesi", Gençlik Araştırmaları Dergisi, 4(1), s. 39-72.

BOZKURT, Veysel. (2015). Değişen Dünyada Sosyoloji. Bursa : Ekin Yayınevi .

BROWNE, Ken. (2014). Sosyolojiye Giriş. (Çev: İbrahim Kaya) İstanbul: Say Yayınları.

BUDD, John M. and VELASQUEZ, Diane (2014). "Phenomenology and Organizational Communication", New Library World, 115(7-8), s. 397-404.

CALLENDER, Craig and EDNEY, Ralph (2012). Zaman. (Çev: Kutlukhan Kutlu) İstanbul: NTV Yayınları.

CAN, Abdullah (2020). SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi (9 bs.). Ankara: Pegem Akademi .

CRESWELL, John W. (2021). Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş (3 bs.). (Çev: Mustafa Sözbilir) Ankara: Pegem Akademi.

CROWLEY, David and HEYER, Paul (2014). İletişim Tarihi : Teknoloji, Kültür, Toplum. (Çev: Berkay Ersöz) Ankara: Siyasal Kitabevi.

CUNBUR, Müjgan (1963). "Türk Kütüphaneciliğinin Tarihi Kökleri", Türk Kütüphaneciliği , 12(3-4), s. 105-116.

ÇAKIN, İrfan (1986). "Kütüphanenin Toplumsal Konumu ve İşlevleri", TKDB, 35(1), s. 9-16.

ÇELİK, Sönmez (2000). "Üniversite Kütüphaneleri : Amaç, Görev, İşlev, Yöntem ve Örgüt Yapısı", Doğu Üniversitesi Dergisi, 1(2), s. 52-62.

ÇETİNKAYA, Bünyamin (2017). Etkili İletişim İçin Gerekçeli Yaşamak . Ankara: Pegem Akademi .

DEMİR, Cengiz ve DEMİR, Nesrin (2006). "Bireylerin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmalarını Etkileyen Faktörler İle Cinsiyet Arasındaki İlişki : Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Bulgu", Ege Akademik Bakış Dergisi, 6(1), s. 36-48.

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

DEMİRCAN, Adnan. (2021). "Çok Fonksiyonlu Bir Kütüphane Darülhikme" Z Kültür Sanat Şehir Tematik Dergi(5), s. 64-65.

DEMİRCİ, Mustafa (2021). "İnsanlığın Büyük Hazinesi Beytülhikme", Z Kültür Sanat Şehir Tematik Dergi(5), s. 61-63.

DIAMOND, Jared (2008). Tüfek, Mikrop ve Çelik. (Çev: Ülker İnce) Ankara: Tübitak Yayınları.

DOĞAN, D. Mehmet (2011). Doğan Büyük Türkçe Sözlük . Ankara : Yazar Yayınevi .

DUMAZEDIER, Joffre (1974). Sociology Of Leisure. New York: Elsevier Scientific Publication.

DURUL, Süllü S. (2020). İletişim Nedir? İletişimin İşleyişi, Boyutları ve Özellikleri, (Editörler), Erkan Yüksel. Bütün Yönleriyle Sağlık İletişimi, Konya: Literatür Academia, s. 11-31.

FAİRBROTHER, Gregory P. (2021). Karşılaştırmalı Eğitime Nicel ve Nitel Yaklaşımlar, Karşılaştırmalı Eğitim : Araştırma Yaklaşımları ve Yöntemleri (Çev: Serhat Aydın). Ankara: Pegem Akademi, s. 67-88).

GİDDENS, Anthony and SUTTON, Philip W. (2018). Sosyolojide Temel Kavramlar. (Çev: Ali Esgin) Ankara: Phoenix Kitap.

GÖKKUŞ, İclal; KURU, Esmâ; ŞİMŞEK, A. Salih (2016). "Kütüphaneye Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması", International Journal of Social Science (42), s. 465-479.

GÖNDEM, Reşat ve ALAYLIOĞLU, Ruşen (1954). Öğretimde Okul Kütüphanesi ve Öğreten Kütüphaneci. Ankara: Maarif Basımevi.

GÖNENÇ, E. Özgür (2007). İletişimin Tarihsel Süreci. İletişim Fakültesi Dergisi (28), s. 87-102.

GÜLER, Ahmet; HALICIOĞLU, Mustafa Bülent; TAŞGIN, Serkan (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma. Ankara: Seçkin Yayınları.

GÜNGÖRMEZ, Zeynep (2016). "Ortaçağda Akdeniz Köle Ticaretine Dair Bazı Tespitler", Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi, 2(4), s. 87-105.

GÜRBÜZ, Sait ve ŞAHİN, Faruk (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları .

GÜZ, Nükhet (1998). "İletişim Süreci ve Temel Ögeler", İletişim Fakültesi Dergisi (7), s. 121-142.

HANÇERLİOĞLU, Orhan (1975). Felsefe Sözlüğü. İstanbul : Remzi Kitabevi .

HÜNERLİ, Selçuk (1997). "Kütüphanelerin Üretim Sürecindeki Yeri", İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi (4), s. 279-288.

KANAR, Mehmet (2009). Kanar Osmanlı Türkçe Sözlüğü. İstanbul : Say Yayınları .

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

KARAKÜÇÜK, Suat ve AKGÜL, Beyza Merve (2016). Ekorekreasyon : Rekreasyon ve Çevre. Ankara: Gazi Kitabevi.

KAŞIKCI, Furkan ve ÖZHAN, Mehmet Buğra. (2022). Eğitim Araştırmalarında Temel Kavramlar, Eğitimde Araştırma Yöntemleri, Ankara: Pegem Akademi, s. 20-43.

KAYA, Alim (2014). İletişime Giriş: Temel Kavramlar ve Süreçler, Kişilerarası İlişkiler ve Etkili İletişim, Ankara: Pegem Akademi, s. 2-29.

KAYADEVİR, Aytaç (2011). "Tüketim Toplumu/Kültürü Bağlamında Boş Zaman ve Halk Kütüphanelerine Etkisi Üzerine Bir Deneme", Türk Kütüphaneciliği, 25(1), s. 55-85.

KILIÇLAR, Arzu ve ŞAHİN, Ayşe (2020). "Zaman Kavramına Bir Bakış : Boş Olan Zaman Mıdır Yoksa İnsan Mı?", Journal Of Tourism And Gastronomy Studies, 8(3), s. 2263-2276.

KIR , İbrahim (2007). "Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri: KSÜ Örneği", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(2), s. 307-328.

KOÇAK, Müberra ve ÇETİNTAŞ, H. Buluthan (2015). "Okul Kütüphanelerinde İletişim Algısı : Özel Okul Kütüphaneleri Örneği", Milli Eğitim(208), s. 158-172.

KÖKTÜRK, Milay (2017). Zaman Üzerine Felsefi Soruşturma. İstanbul: Ötüken Yayınları.

LABARRE, Albert (tarih yok). Kitabın Tarihi. (Çev: Galip Üstün) İletişim Yayınları.

LAFARGUE, Paul (2020). Tembellik Hakkı. (Çev: Ali Berktaş) İstanbul: Türkiye İş Bankası.

MEMDUHOĞLU, Hasan Basri (2021). Örgütlerde İletişim ve İlişkiler, Psiko-Sosyal Yönleriyle Yönetim, Ankara: Pegem Akademi, s. 1-22.

MERTER, Feridun (2013). Sosyoloji. İstanbul : Lisans Yayınları .

MISIRLI, İrfan (2008). Genel ve Teknik İletişim . Ankara: Detay Yayıncılık .

ÖTÜKEN, Adnan (1947). Bibliyotekçinin El Kitabı . Anakra: Milli Eğitim Basımevi

PAKALIN, Mehmet Zeki (1950). Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü. Ankara: Milli Eğitim Basımevi .

PARLATIR, İsmail (2006). Osmanlı Türkçesi Sözlüğü . Ankara: Yargı Yayınları .

PLATON. (1980). Devlet. (Çev: Sabahattin Eyüboğlu, M. Ali Cimcoz) İstanbul: Remzi Kitabevi.

PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali (1994). Arkadaş Türkçe Sözlük . Ankara: Arkadaş Yayınları

SCHAEFER, Richard T. (2013). Sosyoloji. (Çev: Simten Çoşar) Ankara: Palme Yayıncılık.

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

SÖNMEZ, Veysel ve ALACAPINAR, G. Füsün (2019). Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Anı Yayınları .

ŞAHİN, Güliz (2007). Halk Kütüphanelerinin Toplumsal Rolü ve Etimesgut İlçe Halk Kütüphanesinin Kullanım Etkinliğinin Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

ŞAHİN, Haşim (2021). "Selçuklu Kütüphaneleri", Z Kültür Sanat Şehir Tematik Dergi (5), s. 68-71.

ŞEHSUVAROĞLU, Bedi N. (1978). "Tarihte ve Bizde Kütüphane", Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 17(1), s. 2-9.

Şems-i Sivasî İl Halk Kütüphanesi, <https://twitter.com/ilsemsi/status/1346055384050626560>, Erişim Tarihi: 30.09.2021

Şems-i Sivasî İl Halk Kütüphanesi, <https://www.haberturk.com/sivas-haberleri/30154712-sems-i-sivas-i-halk-kutuphanesi-2022de-911-bin-486-ziyaretciey-hizmet-verdi>, Erişim Tarihi: 15.03.2023

TANPINAR, Ahmet Hamdi (2016). Bütün Şiirleri . İstanbul : Dergah Yayınları .

TERZİ, Ali Rıza (2005). İletişim ve Sosyal Etkileşim, Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı, Ankara: Pegem Akademi, s. 279-301.

TEZCAN, Mahmut (2016). Sosyolojiye Giriş. Ankara: Anı Yayınları .

TUTAR, Hasan (2016). Sosyal Psikoloji. Ankara: Seçkin Yayınları .

TUTAR, Hasan ve ERDEM, Ahmet Tuncay (2022). Örnekleriyle Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve SPSS Uygulamaları . Ankara : Seçkin Yayınları .

Türkçe Sözlük 2.Cilt. (1983). Ankara : Türk Dil Kurumu.

ÜLGEN, Pınar (2010). Ortaçağ Avrupasında Feodal Sisteme Genel Bir Bakış. Mukaddime, 1(1), s. 1-18.

ÜNVER, A. Süheyl (2021). "Osmanlı Kütüphaneleri", Z Kültür Sanat Şehir Tematik Dergi (5), s. 74-75.

VEBLEN , Thorstein Bunde (2020). Aylak Sınıfın Teorisi : Kurumların İktisadi İncelemesi. (Çev: Eren Kırmızıaltın ve Hüsnü Bilir) Ankara: Heretik Yayınları.

VEBLEN, Thorstein (1997). Açıkça Görülen Serbest Zaman. Cogito Çalışmak Yorar(12), s. 29-46.

WILENSKY, Herold L. (1960). "Work, Careers, And Social İntegration", International Social Science Journal, s. 543-560.

YAZICI, Mustafa (1969). Türklerde Kütüphanecilik . Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı .

YETMEN, Aynur (2014). Zamanın Felsefi Temelleri Üzerine Bir İnceleme, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

YILDIRIM, İ.Esen (2017). İstatistiksel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin

USTA, Bilal ve TAYDAŞ, Onur (2023). Serbest Zaman Değerlendirme ve Sosyalleşme Mekânı Olarak Kütüphaneler: Şems-İ Sivasî İl Halk Kütüphanesi. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (2), 1537-1567.

Yayımları

- YILDIZ, Ayşe (2019). İşletme Alanında Nicel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği. Ankara: Gazi Kitabevi .
- YILDIZ, Nuray (2021). "Doğunun Eski Kütüphaneleri" Z Kültür Sanat Şehir Tematik Dergi (5), s. 45-49.
- YILMAZ , Bülent (2003). "Toplumsal İletişim ve Kütüphane", Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 20 (2), s. 11-29.
- YILMAZ, Bülent (2014). "Ankara'da Halk Kütüphanesi Sistemi : Niceliksel Bir Değerlendirme", Ankara Araştırmaları Dergisi, 2 (2), s. 115-130.

Yazarların çalışmaya katkı oranları eşittir.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.